

EVALUATIERAPPORT OVERSTROMINGEN ZOMER 2021

INHOUD

INLEIDING	4
.....	
GEBEURTENISSEN	5
.....	
BESPREKING VLAAMS PARLEMENT EN MEDEDELING VLAAMSE REGERING	7
.....	
EVALUATIE OVERSTROMINGEN JULI 2021	10

INLEIDING

Dit evaluatierapport geeft een beknopt overzicht van de gebeurtenissen ten gevolge van de overvloedige regenval tijdens de zomer van 2021 en legt de link met de uitgebreidere evaluatierapporten opgesteld door de Vlaamse Milieumaatschappij en het Waterbouwkundig Laboratorium en De Vlaamse Waterweg. Ook de gouverneurs van de provincies Limburg en [Vlaams-Brabant](#) en het [bekkenbestuur van het Demerbekken](#) hebben een uitgebreide evaluatie opgemaakt.

Het rapport legt ook de link met de besprekingen in het Vlaams Parlement en de mededeling van minister Peeters en minister Demir aan de Vlaamse Regering van 12 oktober 2021 naar aanleiding van de wateroverlast afgelopen zomer.

Daarnaast worden in dit evaluatierapport, op basis van de workshop van 9 november 2021, aanbevelingen en acties geformuleerd om het overstromingsrisico in Vlaanderen verder te reduceren, gestoeld op de principes van meerlaagse waterveiligheid.

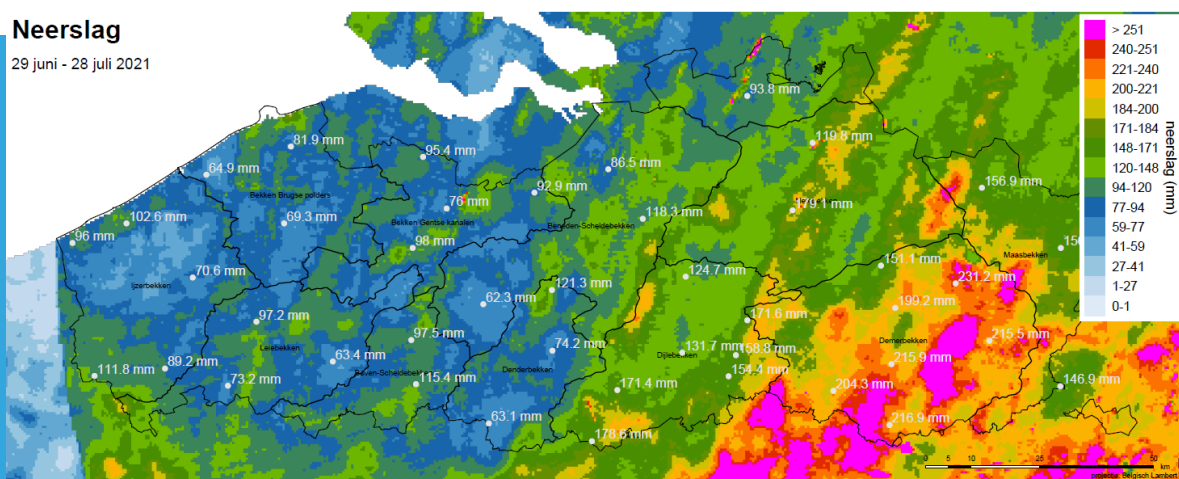
2 | GEBEURTENISSEN

Tussen 29 juni en 28 juli 2021 trokken verschillende neerslagzones over Vlaanderen met wateroverlast tot gevolg. Figuur 1 toont de neerslaghoeveelheden in Vlaanderen voor deze periode.

De meest extreme neerslag viel tussen 13 en 16 juli in het oosten van België. Op sommige plaatsen viel op twee dagen meer regen dan normaal op twee maanden. De gemeten neerslagsommen van meer dan 250 mm in 2 dagen tijd (13-14 juli) (normale maandneerslag juli 73.5 mm) in de Ardennen zijn historisch hoog, met een terugkeerperiode van hoger dan 100 jaar. Ook de neerslag die daarop volgde en meer centraal viel (ten zuiden van Brussel het meest) was heel hoog met een terugkeerperiode van tenminste 30 jaar. Figuur 2 toont ruimtelijke verdeling van de neerslaghoeveelheden op 24u tussen 14 en 15 juli.

De intense en langdurige neerslag veroorzaakte een ongeziene watersnood en een menselijke en materiële calamiteit in Wallonië.

In Vlaanderen traden er extreme rivierafvoeren en waterpeilen op in de waterlopen en waterwegen in het Maasbekken en het Demerbekken en in mindere mate in het Dijle- en Zennebekken en het Netebekken, en zonder menselijke slachtoffers.

Figuur 1: Neerslag tussen 29 juni en 28 juli (Bron: VMM - Rapport wateroverlast 29 juni – 28 juli)

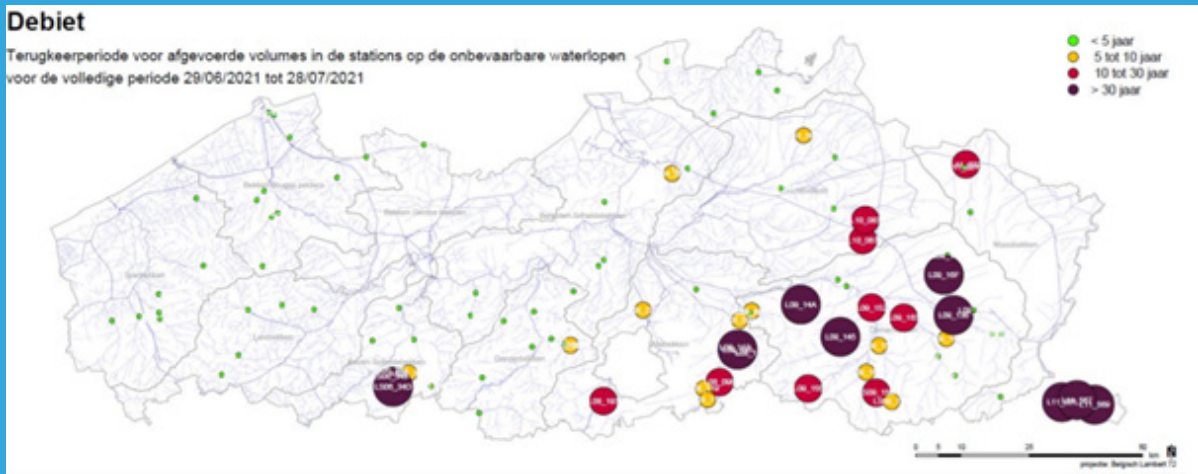
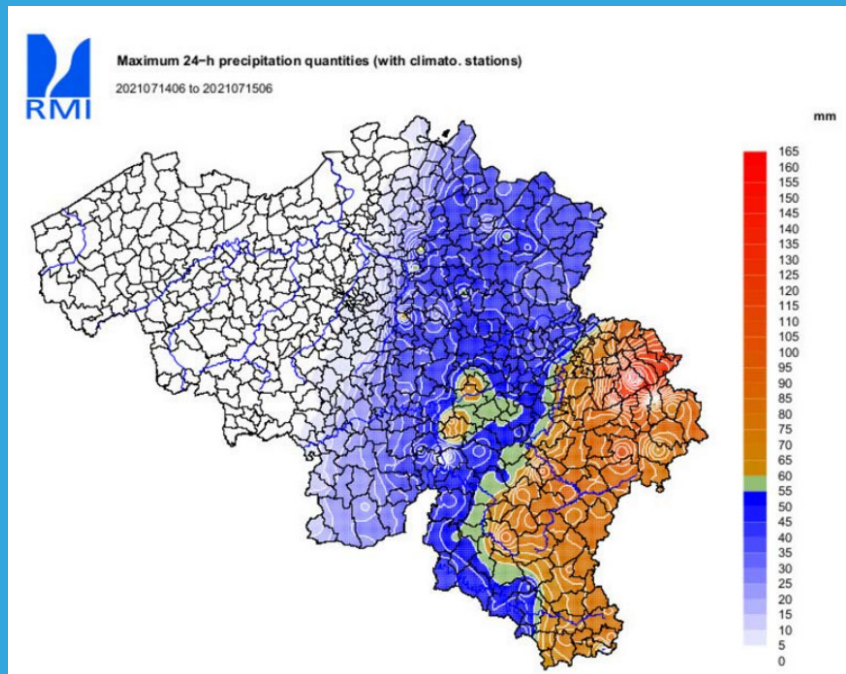
Ook in het Denderbekken, bekken van de Benedenschelde en bekken van de Bovenschelde waren er lokaal knelpunten. Dit zorgde ook in Vlaanderen voor wateroverlast, zij het van een kleinere orde dan in Wallonië en zonder menselijke slachtoffers.

Figuur 3 toont de terugkeerperiode voor de afvoeren op de onbevaarbare waterlopen tijdens de maand juli.

Ook op de bevaarbare waterlopen traden extreme afvoeren op. De piekafvoer van de Maas in Sint-Pieter die bij een eerste schatting vlak na de feiten rond 3260 m³/s op 16 juli lag, heeft een retourperiode van meer dan 125 jaar. De piekafvoer op de (bevaarbare) Demer in Zichem bedroeg 65 m³/s en heeft een retourperiode van 34 jaar.

De gebeurtenissen van afgelopen zomer worden in extenso beschreven in de rapporten die via volgende link geraadplagd kunnen worden: <https://www.waterinfo.be/Rapporten>

Figuur 2:
Neerslaghoeveelheden
geregistreerd tussen 14 en 15
juli 8u lokale tijd (Bron: KMI)

Figuur 3: Terugkeerperiode voor de afgevoerde volumes in stations op de onbevaarbare waterlopen tijdens de periode (29/06/2021- 28/07/2021)

3 | BESPREKING VLAAMS PARLEMENT EN MEDEDELING VLAAMSE REGERING

The screenshot shows the website of the Vlaams Parlement. At the top left is the logo of the Flemish Parliament, featuring a lion and the text 'Vlaams Parlement'. Below the logo is a navigation menu with four items: 'Actueel', 'Parlementair Werk', 'Volksvertegenwoordigers', and 'Over ons'. Below the navigation menu is a breadcrumb trail: 'Vlaams Parlement > Parlementaire documenten > Actualiteitsdebat 12 (2020-2021)'. The main heading of the page is 'Actualiteitsdebat' in a large, bold, serif font, followed by the subtitle 'Actualiteitsdebat over de watersnood' in a smaller, sans-serif font.

Bespreking Vlaams Parlement

Op maandag 19 juli 2021 vond naar aanleiding van de watersnood een actualiteitsdebat plaats in het Vlaams Parlement. Het verslag alsook de opname kan via onderstaande link geraadpleegd worden.

<https://www.vlaamsparlement.be/nl/parlementair-werk/plenaire-vergaderingen/1547187/verslag/1547380>

Mededeling Vlaamse Regering

Op 22 oktober 2021 hebben minister Demir en minister Peeters een gezamenlijke mededeling gebracht aan de Vlaamse Regering betreffende de hoogwaterbeveiliging in Vlaanderen als eerste antwoord op de gebeurtenissen van afgelopen zomer.

De mededeling schets een algemeen beeld van de wateroverlast in België ingevolge de uitzonderlijke neerslag van medio juli 2021, geeft een eerste indicatie wat de potentiële gevolgen van zo'n waterbom zouden kunnen zijn voor Vlaanderen, schetst de nood aan bijkomend onderzoek en geeft het voornemen aan om een multifunctioneel expertenpanel samen te stellen dat onderbouwde

adviezen moet uitbrengen omtrent de hoogwaterveiligheid in Vlaanderen.

De mededelingen en bijhorende documenten kunnen via onderstaande links geraadpleegd worden.

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/6171785A364ED900080002AA>

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/6171785A364ED900080002A8>

<https://beslissingenvlaamseregering.vlaanderen.be/document-view/6171785A364ED900080002A9>

4

EVALUATIE OVERSTROMINGEN JULI 2021

Op 9 november 2021 vond een workshop plaats met de waterbeheerders, crisisdiensten en relevante actoren van de Vlaamse overheid over de evaluatie van de overstromingen. Op basis van de ervaringen van de afgelopen zomer werden actiepunten geformuleerd binnen de klassieke sporen van de meerlaagse waterveiligheid: preventie, paraatheid en protectie.

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de uitkomst van deze workshop.

Concluderend werd op de workshop gesteld dat er zeker ingezet moet worden op volgende 4 acties:

1

Maak werk van een Bijzonder Nood- en Interventieplan in elk bekken (BNIP)

2

Waterinfo.be is een sterk instrument, maar organiseer ook voldoende opleidingen voor specifieke doelgroepen

3

Voorzie voldoende 'Ruimte voor Water' over het hele stroomgebied, zowel planologisch als fysiek op het terrein

4

Zet ook verder in op sensibilisering

ACTIELIJST

De actielijst zal verder geconcretiseerd worden.

Onderstaande actielijst zal verder geconcretiseerd worden binnen de Strategische Stuurgroep Water van de CIW waarbij wordt aangegeven welke acties reeds lopende zijn of op de planning staan (bv. in het kader van de stroomgebiedbeheerplannen), welke acties opgenomen kunnen worden binnen bestaande of op te richten projectgroepen (gekoppeld aan prioritering en timing) en welke

acties (kunnen) opgenomen worden in het aanpalend beleid (ruimte, klimaatadaptatie, landbouw, ...).

Ook een verdere afstemming en integratie met het geplande advies vanuit het expertenpanel hoogwaterbescherming is voorzien.

PREVENTIE

25 acties

KORTE TERMIJN

Zet het proces richting volwaardig BRV volgens de principes van de strategische visie verder	Dep. Omgeving
Behoud, versterk en vergroot de ruimte voor water via ruimtelijke plannen (signaalgebieden, WORG's, AGNAS, ...)	Dep. Omgeving, lokale besturen

MIDDELLANGE TERMIJN

beheer waterlopen

Verdere afspraken maken (tussen boven-/benedenstroomse waterbeheerders, met gemeenten) ivm het beheer van waterlopen met impact op waterkwantiteit (bv. het al dan niet uitvoeren van zomermaaiingen).	Waterbeheerders, gemeenten
Vertraagde afvoer moet het uitgangspunt zijn bij waterbeheer (zonder de afvoermogelijkheden te vergeten)	Waterbeheerders
Beleid rond individuele bescherming evalueren, bijstellen en uitrollen (subsidie?, begeleiding?,...)	CIW
Uitwerken van een globale preventieve aanpak naar het voorkomen van vissterfte (tgv lozingen vanuit rioolstelsel zoals overstorten, RWZI's,... bij hoogwater en als gevolg van zuurstofverbruik gewassen bij langdurige overstroming).	Waterbeheerders, ANB,...

handhaving

Handhaving van de huidige regelgeving GSV Hemelwater en code van goede praktijk rioleringen	Lokale besturen
---	-----------------

ruimte voor water

Wetgevend kader voorzien voor uitdoofbeleid van huizen gelegen in overstromingsgevoelig gebied/nieuwe bestemming geven aan overstromingsgevoelige gebieden	Dep. Omgeving, lokale besturen
Maak de aanduiding van gebieden waar ruimte voor water voorrang krijgt in ruimtelijke plannen mogelijk, investeer in flankerend beleid en implementeer (blauwe RUP's)	Dep. Omgeving
Versterken groenblauwe netwerken	Dep. Omgeving, waterbeheerders, ANB, VLM, natuurverenigingen
Behoud, versterk en vergroot de ruimte voor water via ruimtelijke plannen (BRV, Blauwe RUPs, ...)	Dep. Omgeving, lokale Besturen
Voorzie Ruimte voor Water in de stedelijke omgeving om pluviale overstromingen te voorkomen	Lokale besturen

sensibilisering

Sensibilisering opzetten (bv. rond het feit dat tijdelijk een beetje water in tuin of straat niet erg is.)	CIW
Stimuleren bewustwording: overheid kan het overstromingsrisico nooit tot nul reduceren => gedeelde verantwoordelijkheid	CIW
Inzetten op zelfredzaamheid	CIW
Waterbewustzijn van architecten en projectontwikkelaars verhogen via NAV en integratie in architectuuropleiding en via green deal klimaatadaptatie	CIW

LANGE TERMIJN

aangepast landgebruik

Initiatieven die het landgebruik beter afstemmen op de functies van het valleigebied (bv. overstromingstolerante landbouwgewassen in valleigebied, afstemming natuurdoelen en landbouw op verenigbaarheid overstromingsregime/kwaliteit overstromingswater, ...).	Waterbeheerders, dept. OMG, dept. LV, ANB, VLM, ...
Voorzien van hoogwatervluchtplaatsen voor grote grazers en andere fauna	Terreinbeheerders
Voorzie ook aandacht voor preventie in de opwaartse gebieden voor het vasthouden van water (C in de bodem,...), vertraagde afvoer, voorkoming erosie	Waterbeheerders, dept. OMG, dept. LV, ANB, VLM,

waterinfrastructuur

Verzeker de klimaatrobustheid van de waterinfrastructuur, rekening houdende met ervaringen van juli 2021 (effect zgn. waterbom).	Waterbeheerders
Voorzie voldoende middelen voor onderhoud van waterinfrastructuur en inrichting van waterlopen	Waterbeheerders

watertoets en andere preventieve instrumenten

De verdere uitwerking/optimalisatie van het preventief instrumentarium dat bijdraagt aan het vermijden van schade aan gebouwen (watertoets, GSV Hemelwater, ...). Een aantal optimalisaties zijn reeds in voorbereiding.	CIW, ...
Verder inzetten op instrumenten om ontharding te bevorderen (belasting op te veel verharding, subsidies voor ontharding)	Dep. Omgeving
Opleidingen over wateradviezen voor lokale waterbeheerders	CIW
Hemelwater- en droogteplannen voor elke stad en gemeente	Lokale besturen

PROTECTIE

9 acties

KORTE TERMIJN

Het momentum van afgelopen zomer aangrijpen om aan te dringen op de verdere uitrol van de bestaande plannen, o.m. Sigma-plan, rivierverruiming Maas, projecten Blue deal en SGBP, ... En om ook aan te dringen op de verdere uitwerking/optimalisatie van het instrumentarium om dergelijke grote infrastructuurwerken te faciliteren (bv. ifv. een versnelling van de noodzakelijke grondonteigeningen).

Waterbeheerders,
dept. OMG, ...

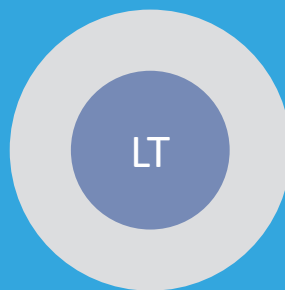
MIDDELLANGE TERMIJN

Gestructureerd dijkenbeheer	Waterbeheerders
Samenwerking waterbeheerders verder versterken (bv. GOG beheer: alle info over vullingsgraad op waterinfo,...)	Waterbeheerders

Een wettelijk kader creëren dat de realisatie van klimaatadaptieve en groenblauwe infrastructuur versnelt (eenvoudigere procedures, richtlijnen omgevingsloket, vrijstelling van vergunning voor klimaatadaptieve maatregelen, groenblauwe infrastructuur in elke bestemming vergunbaar, betere rechtsbescherming van natuurlijke elementen en systemen, ...)	Dep. Omgeving
--	---------------

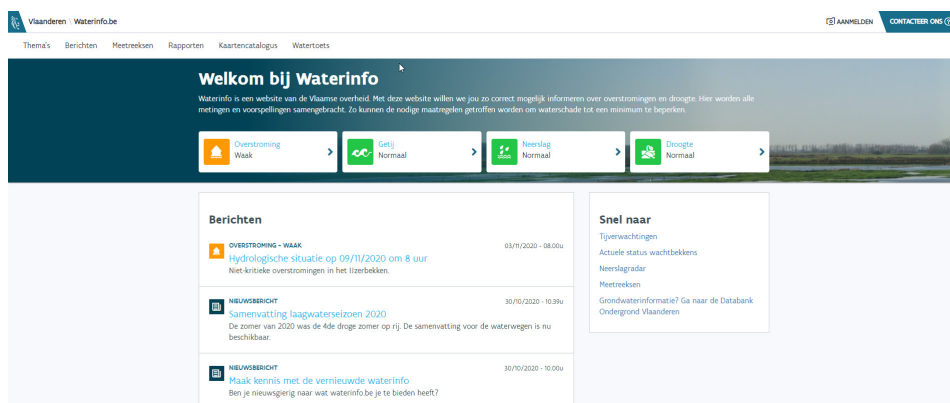
LANGE TERMIJN

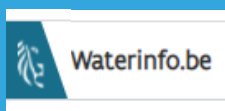
Visie voor het volledige stroomgebied over waar het water best geborgen wordt (bovenstrooms vs benedenstrooms) en welke vorm van berging de voorkeur geniet (gecontroleerde, ingedijkte berging vs meer natuurlijke berging), waarbij ook aspecten als de overstromingshoogte en verblijftijd van het water in de overweging meegenomen wordt.	Waterbeheerders
Kustvisie uitwerken	Dep. MOW + MDK
Verplaatsen van dijken (meer ruimte voor water, realisatie bescherming)	Waterbeheerders
RWA maximaal in open profiel (grachten, beken)	Rioolbeheerders
Altijd en overal klimaatadaptief ontwerpen en klimaatadaptieve stads- en dorpsontwikkeling als standaard in Vlaanderen. Dit betekent vergroenen, ontharden en waterrobuust maken van zowel publieke als private eigendommen.	Dep. Omgeving, lokale besturen

PARAATHEID

26 acties

KORTE TERMIJN

<p>Evaluatie van de alarm-, waak-, préwaakdrempels waarbij nagegaan wordt of deze in overeenstemming zijn met de definitie van de alarmdrempels en nagaan of er een betere communicatie komt over de interpretatie van de alarmdrempels die kan verschillen van locatie tot locatie.</p>	<p>Waterbeheerders</p>
<p>Opleidingen/communicatie over het gebruik en de functionaliteiten van waterinfo.be voor personeel gemeenten, brandweer/crisisdiensten en andere betrokkenen + het voorzien van korte infoches ifv het opvangen van vervangingen/verlofperiodes.</p>	<p>DVW/VMM/WLH en MDK</p>

De positieve ervaringen met de nieuwe technologieën die ingezet zijn tijdens de overstromingen van juli 2021 (dronebeelden, gebruik Whatsapp, ...) max. integreren in de afsprakenkaders.	Waterbeheerders, crisisdiensten
Opzetten platform (bij voorkeur via waterinfo) voor delen van foto's en beelden van de overstromingen	Waterbeheerders, crisisdiensten

Aan burgemeesters, hulpdiensten, ... verduidelijken hoe de resultaten van de modellering best geïnterpreteerd worden, waarbij aangegeven wordt dat een model een hulpinstrument is (een model is maar een model) en dat er rekening moet gehouden worden met de onzekerheden op de modelresultaten.	Waterbeheerders
---	-----------------

Duidelijke afspraken over bevoegdheden/verantwoordelijkheden/taakverdeling en communicatie op het moment van crisis tussen de waterbeheerders en crisismanagers (burgemeester, gouverneur) (bv. wie geeft opdracht tot noodwerken).	Waterbeheerders, crisisdiensten, burgemeesters
Aandacht voor afspraken over de externe communicatie (naar de pers), ook gewestoverschrijdend (ifv. een heldere, gestroomlijnde communicatie).	Waterbeheerders, crisisdiensten
Verzekeren van permanentie bij alle waterbeheerders en aanduiden van contactpersoon voor o.a. brandweer/crisisdiensten - permanente update van permanentienummers via waterinfo.be	Waterbeheerders
Verduidelijking over vergoedingen schade ten gevolge van noodmaatregelen	CIW
Afspraken rond financiering/vergoeding bij het inschakelen van hulpmiddelen.	Waterbeheerders, crisisdiensten

Betere bundeling/afstemming info van brandweer en waterbeheerders (in beide richtingen) tijdens de crisis, maar ook kennisopbouw tussen waterbeheerders, crisisdiensten en brandweer.	CIW/CCVO
Communicatie met omliggende regio's/landen (Wallonië, Frankrijk, Nederland) voor grensoverschrijdende waterlopen inzake informatie-uitwisseling (o.a. data peilen en debieten) én aanpak crisis	Internationale riviercommissies / waterbeheerders
ICMS: betere regionale informatie (symbolen nu voor het hele land)	Federale crisisdienst
Alarmeringssystemen ruime bevolking (be-alert nog te weinig gebruikt, haalbaar voor iedereen?)	Federale crisisdienst

Strategie zandzakken op punt stellen.	Crisisdiensten
Strategie rond beluchters op punt stellen (ifv vermijden of beperken vissterfte), kaderend binnen globale strategie vissterfte	Waterbeheerders
Beschikbaarheid materiaal / mensen in kaart brengen.	Hulpdiensten
Opmaak BNIP Demer + uitwerking kader voor opmaak BNIP per bekken	Crisisdiensten, waterbeheerders

MIDDELLANGE TERMIJN

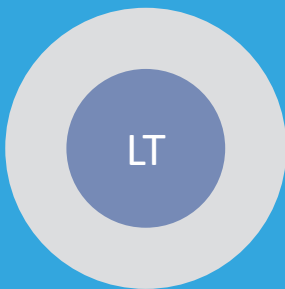
De verdere uitrol van de waterkwaliteitsmonitoring via multiparametersondes ifv het beter kunnen opvolgen van potentiële sterke O2-dalingen	Waterbeheerders
De verdere uitrol van debiet- en peilmeters ifv een zo volledig mogelijk dekkend beeld om beter gericht actie te kunnen nemen in geval van overstromingen.	Waterbeheerders

Opmaak BNIP voor elk bekken	Crisisdiensten, waterbeheerders
Crisis oefeningen, simulaties (o.a. evacuaties,..)	Provinciale crisisdiensten ism waterbeheerders
Scenario's uitwerken voor noodsituaties zoals dijkdoorbraken (geplande en niet-geplande)	Waterbeheerders
Integreer ook de nazorg in de crisisprocedures. Wie staat in voor de opruim? Hoe omgaan met water- en bodemkwaliteit?	Crisisdiensten / waterbeheerders / terreinbeheerders

Voorlichting van inwoners (maar ook bedrijven) over het overstromingsrisico en over wat zij zelf kunnen doen (ifv verhogen zelfredzaamheid) + inschakelen van ambassadeurs (bv. gemeenten) die de info kunnen doorvertalen naar de concrete, lokale situatie.	CIW, waterbeheerders, gemeenten
---	---------------------------------

LANGE TERMIJN

De verdere uitbouw/optimalisatie van de voorspellingsmodellering (die momenteel voor fluviale overstromingen vooral gericht is op winteroverstromingen)

Waterbeheerders

Coördinatiecommissie
Integraal Waterbeleid

www.integraalwaterbeleid.be